

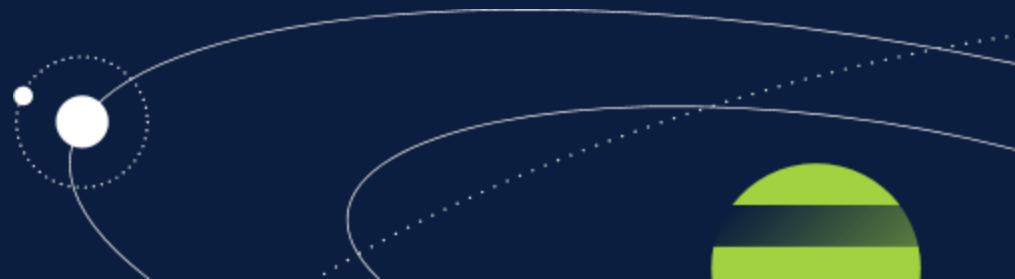


## Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2023 m. birželio 26 – liepos 2 d.  
26 metų savaitė

# Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika



# Savaitės komentaras

Mielieji,

Įsibėgėjus vasarai viešųjų pirkimų srityje įsivyravo atostogų ritmas.

VPT pasidalino Žaliųjų pirkimų naujienlaiškiu, kuriame pateikiama institucijos pozicija dėl maisto produktų žaliųjų pirkimų. Tuo tarpu teismų praktikoje turime tik dvi dėmesio vertas Lietuvos apeliacinio teismo nutartis. Pirmojoje Apeliacinis teismas pasisako, kaip bendrovės reorganizavimas gali paveikti viešajame pirkime pateiktą pasiūlymą ir atitiktį pirkimo sąlygų reikalavimams. Antrojoje byloje Apeliacinis teismas sprendė, ar PO, veikianti laboratorinių tyrimų sektoriuje, gali pirkimo sąlygose reikalauti, kad konkurso metu siūlomos prekės būtų tinkamos naudoti su PO jau turima technine įranga.

Malonaus skaitymo!



**Dr. Karolis Kačerauskas**

„Ellex Valiūnas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

## TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

26 metų savaitę nebuvo priimta viešųjų pirkimų sričiai reikšmingų teisės aktų.

Liepos 4 d. baigėsi eilinė Seimo pavasario sesija, todėl tikėtina, kad reikšmingų teisės aktų pokyčių viešųjų pirkimų srityje neįvyks iki rudens sesijos.

## INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: [praneša](#)**, kad Lietuvos rodiklis Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) Darniųjų pirkimų ataskaitoje užtikrino vietą lyderiaujančiųjų dvidešimtuose. Lietuvos, kaip vienos iš 67 šalių, įgyvendinančių tvarią viešųjų pirkimų politiką ir veiksmų planus bendras įvertinimo balas už 2022-uosius metus yra 73, tai reiškia, kad Lietuva yra tarp dvidešimt aukščiausiais balais vertinamų šalių. JTO ataskaitą skaitykite [čia](#).
2. **VPT: [pristato](#)** naujausią Žaliųjų pirkimų naujienlaiškį. Šį kartą VPT teikia apibendrintą informaciją dėl [Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdam žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo](#) nuostatų taikymo vykdam maisto produktų žaliuosius pirkimus. Naujienlaiškį skaitykite [čia](#).

## TEISMŲ PRAKTIKA

### 1. Lietuvos apeliacinis teismas: bendrovės reorganizavimo atskyrimo būdu įtaka viešajame pirkime pateikti pasiūlymo vertinimui (UAB „HSC Baltic“ v valstybės įmonė Turto bankas, 2023-06-26)

Du ūkio subjektai jungtinės veiklos pagrindu dalyvavo PO vykdomame antžeminės stovėjimo aikštelės statybos darbų ir darbo projekto parengimo pirkime. PO šiuos ūkio subjektus pripažino pirkimo laimėtoju. Tačiau paaiškėjus aplinkybei, kad vienas iš partnerių – UAB „HSC Baltic“ (ieškovė) – inicijavo veiklos atskyrimo procesą (įkūrė naują bendrovę UAB „HSC Statyba“), PO priėmė sprendimą atmesti laimėtojo pasiūlymą motyvuodama tuo, kad (i) visas teises ir pareigas, susijusias su statybos veikla ir patirtimi šioje srityje, taip pat darbuotojus, įskaitant pasiūlyme nurodytus specialistus, perėmė naujoji bendrovė, todėl UAB „HSC Statyba“ nebeatitinka pirkimo sąlygose įtvirtinto kvalifikacijos reikalavimo turėti bent vieną darbuotoją – ypatingo statinio statybos darbų vadovą su atitinkama kvalifikacija ir patirtimi; ir (ii) dėl atskyrimo proceso ieškovė neteko turėto sertifikato dėl aplinkos apsaugos vadybos sistemos (kuris buvo perduotas atskirtai naujai bendrovei).

**Pirma**, Apeliacinis teismas pasisakė dėl ieškovės atitikties kvalifikacijos reikalavimui. Tarp šalių kilo ginčas dėl ieškovės teisės po atskyrimo procedūros remtis specialistų kvalifikaciją bei patirtį patvirtinančiais dokumentais. Teismas sprendė, kad ieškovė po atskyrimo procedūros turėjo teisę remtis nurodytais dokumentais. Teismas pabrėžė, kad nagrinėjamu atveju sprendžiant dėl statybos vadovui keliamų reikalavimų, turi būti vertinama asmeninė ūkio subjekto nurodyto specialisto, o ne paties juridinio asmens kvalifikacija bei patirtis.

## TEISMŲ PRAKTIKA

Teismas nurodė, kad atskyrimo sąlygomis yra sureguliuota ieškovės reorganizacijos procedūra ir ieškovės naujai bendrovei perduotos teisės bei pareigos, tačiau tai savaime nesuponuoja išvados, kad ieškovė neturi teisės remtis statybine ir kita dokumentacija, perduota atskirtai bendrovei, kaip specialistų kvalifikaciją bei profesinę patirtį patvirtinančiais dokumentais. Statybinės dokumentacijos perleidimas po atskyrimo įkurtam naujam juridiniam asmeniui nepaneigia ieškovės darbuotojų kvalifikacijos bei profesinės patirties turėjimo kaip tam tikro juridinio fakto ar aplinkybių buvimo. Atsižvelgdamas į aplinkybę, kad tiekėjų pasiūlyme nurodyti du specialistai tiek pasiūlymo pateikimo metu, tiek po ieškovės atskyrimo procedūros dirba pas ieškovę ir turi reikiamą kvalifikaciją bei profesinę patirtį, Teismas sprendė, kad PO sprendimas atmesti pasiūlymą yra neteisėtas.

**Antra**, Teismas įvertino, kad ieškovė atitiko pirkimo sąlygų reikalavimą laikytis aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų. PO įrodinėjo, kad ieškovė po atskyrimo neteko aplinkos apsaugos vadybos sistemos sertifikato. Teismas sprendė, kad nors bendrovių atskyrimo sąlygos ir nustatė, jog po ieškovės atskyrimo UAB „HSC Statybai“ bus perduotos ieškovės aplinkos apsaugos vadybos sistemos, kartu su pasiūlymu pateiktas sertifikatas yra išduotas ieškovės vardu ir galioja. Atitinkamai, Teismas sprendė, kad ir šį pirkimo sąlygų reikalavimą tiekėja atitinka.

**Trečia**, Teismas pasisakė dėl pirkimo laimėtojo pasiūlymo vertinimo po ieškovės reorganizacijos (atskyrimo). Teismas pažymėjo, kad ieškovės atskyrimas atitinka juridinio asmens reorganizavimo padalijimo būdu situaciją, t. y. kai vieno reorganizuojamo juridinio asmens pagrindu įsteigiami du ar daugiau juridinių asmenų, kuriems tam tikromis dalimis pereina reorganizuoto juridinio asmens teisės ir pareigos. Atskyrimo metu nuo ieškovės atskirta dalis turto, su juo susijusių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo (tarp jų ir su šia dalimi susiję darbuotojai ir visa ieškovės turima patirtis viešuosiuose pirkimuose vykdančią veiklą).

## TEISMŲ PRAKTIKA

Teismas pabrėžė, kad, atsižvelgiant į ES teisėje įtvirtinto vienodo požiūrio principo reikalavimus ir vienodą pasiūlymų tikslinimo modelį, tiekėjams yra suteikiama teisė papildyti ir paaiškinti savo pasiūlymą nepriklausomai nuo taisytinos informacijos (duomenų) pobūdžio (kvalifikacijos sąlygos, techninės specifikacijos ar sutarties įvykdymo sąlygos).

Teismas sprendė, kad viešųjų pirkimų procedūrų metu atskyrimo būdu reorganizavus tiekėją, tiekėjui gali būti leidžiama pirkimo procedūrose pasitelkti naują subjektą, atsiradusį po tiekėjo reorganizavimo, jeigu šis ūkio subjektas atitinka PO nustatytus reikalavimus ir jo tolesnis dalyvavimas pirkimo procedūrose neiškreipia kitų pirkimo dalyvių konkurencinės padėties. Dėl reorganizavimo procedūrų taip pat kai kurie pasiūlymo aspektai gali būti keičiami, jei toks keitimas neprieštaruoja viešųjų pirkimų principams, yra pagrįstas objektyviomis priežastimis, susijusiomis su reorganizavimu, bei nelemia situacijos, kai pirkimo sąlygų neatitinkantis pasiūlymas keičiamas iš esmės, t. y. jog iš pirkimo sąlygų neatitinkančio tampa jas atitinkančiu.

Atitinkamai Teismas konstatavo, kad PO nustačius, jog kitas (nereorganizuojamas) jungtinės veiklos partneris neatitinka pirkimo sąlygose nustatytų kvalifikacijos reikalavimų, ieškovei turėjo būti leista pasitelkti naują jungtinės veiklos partnerį ir įvertinti jo atitiktį kvalifikacijos reikalavimams. Ši situacija nelaikytina pasiūlymo iš esmės keitimu, nes poreikis pasitelkti naują jungtinės veiklos partnerį kilo dėl objektyvios priežasties – ieškovės reorganizacijos. Teismas nurodė, kad naujos jungtinės veiklos partnerės tolesnis dalyvavimas pirkimo procedūrose neiškreipia kitų pirkimo dalyvių konkurencinės padėties ir nepažeidžia viešųjų pirkimų principų.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).



## TEISMŲ PRAKTIKA

### 2. Lietuvos apeliacinis teismas: pirkimo sąlygų produktui, tinkamam naudoti su jau turima sistema, įsigyti teisėtumas (UAB „DIAMEDICA“ v biudžetinė įstaiga Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, 2023-06-29)

Atsakovė PO 2008 m. viešojo pirkimo būdu įsigijo BAX<sup>®</sup> sistemą Q7, skirtą maisto produktų mikrobiologiniams tyrimams atlikti. 2023 m. PO paskelbė diagnostinių rinkinių, reagentų mikrobiologiniams tyrimams naudojamų mitybinių terpių ir kitų priemonių pirkimą. Pirkimo sąlygų techninėje specifikacijoje buvo nustatyta, kad reagentų rinkinys turi būti tinkamas naudoti su BAX<sup>®</sup> sistema Q7. Ieškovė tiekėja PO prašė leisti siūlyti lygiaverčius reagentus kartu su jiems tinkama įranga panaudos teise. Kitaip tariant, tiekėjas siūlė PO išspręsti techninius apribojimus kartu su siūlomais reagentais neatlygintinai pateikdamas įrangą, kuri būtų tinkama PO norimiems tyrimams atlikti. PO atmetė pretenziją, tad pastaroji kreipėsi į teismą teigdama, kad pirkimo sąlygose įtvirtinti reikalavimai yra neteisėti, riboja konkurenciją pirkime, kadangi yra pritaikyti išimtinai konkretaus gamintojo gaminamiems reagentams. Vertindamas tokią situaciją teismas pateikė du paaiškinimus.

**Pirma**, Apeliacinis teismas konstatavo, kad PO pirkimu siekia ne įsigyti konkretų produktą, bet įsigyti produktą, tinkamą naudoti su turima konkrečia įranga. Teismas pažymėjo, kad PO turi siekti, jog prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai, o šiuo atveju būtų visiškai neefektyvu neieškoti rinkoje pasiūlymų, kurie technologiškai tiktų jau su PO turima įranga, į kurią PO yra investavusi pinigines lėšas. Atitinkamai, Teismas vertino, kad pirkimo sąlygos neribuoja konkurencijos ir yra teisėtos.

## TEISMŲ PRAKTIKA

**Antra**, Teismas sprendė, kad tiekėjos teiginiai, jog pirkime nėra užtikrinama tiekėjų konkurencija, yra deklaratyvūs. Šią išvadą Teismas grindė dvejomis aplinkybėmis, susijusiomis su įrodinėjimo naštos paskirstymu šalims: (i) PO pateikė duomenis, kad rinkoje ne tik pirkimą laimėjęs tiekėjas, tačiau ir dar viena Estijos bendrovė pardavinėja bei gali pasiūlyti mikrobiologiniams tyrimams atlikti naudojamai įrangai BAX<sup>®</sup> sistemai Q7 reikalingus reagentus (taigi yra daugiau nei vienas potencialus tiekėjas); o (ii) pati ieškovė bylos nagrinėjimo metu nepateikė jokių konkrečių argumentų ir duomenų, patvirtinančių, kad ji (asmeniškai ar pasitelkusi kitus ūkio subjektus) neturi galimybių ar turi blogesnes galimybes pasiūlyti PO reagentus, tinkamus naudoti su PO jau turima sistema ir (ar) pateikti lygiavertį pasiūlymą.

**Komentaras.** Iš pirmo žvilgsnio šis Teismo sprendimas yra lengvai suprantamas bei racionalus. Kita vertus, tokios praktikos formavimas yra pavojingas. Pirkimai iš „vieno šaltinio“ sveikatos sektoriuje yra didelė problema, o toks pirkimas „iš vieno šaltinio“ dažnai pasiekiamas per reikalavimą pateikti reagentus ar kitas priemones, kurie derėtų su PO jau turima technine įranga. Apeliacinio teismo sprendimas tokią „pririšimo“ praktiką įteisina. Šiuo atveju sunku sutikti su Teismo argumentais, kad nusipirkus įrangą jos naudojimui reikiamų priemonių pirkimai „iš vieno šaltinio“ reiškia racionalų lėšų panaudojimą. Jeigu konkuruodamas dėl užsakymo konkurentas gali pasiūlyti *tą patį tikslą* pasiekiančius reagentus kartu su įranga pigiau, - logiška, kad tokio konkurencingo pirkimo rezultatas leidžia lėšas panaudoti racionaliau nepaisant to, kad anksčiau įsigyta įranga tampa nereikalinga.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

## Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų  
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – [ellex.legal/lt](https://ellex.legal/lt)

